

شیوه نامه تشکیل و فعالیت اندیشگاه سلامت (اتاق فکر)

مقدمه و ضرورت شکل گیری :

مدیران اجرایی و تصمیم گیرنده به سبب درگیری با امور روزمره ، ممکن است فرصتی برای بهره گیری از اندیشه و ایده های جدید نداشته باشند. از سوی حرکت در مسیر تحولات سریع جهانی و ابعاد به هم پیوسته توسعه بدون نو آوری و بهره گیری از ایده های جدید امکان پذیر نیست و نیازمند تصمیم گیری سریع و مبتنی بر شواهد است.

با توجه به این که در رویکرد مدیریت سلامت همه جانبه ، بهره گیری از دانش چه در قالب شواهد معتبر و چه به صورت دانش ضمنی افراد صاحب تجربه اهمیت ویژه ای دارد ، اندیشگاه سلامت به عنوان بازوی فکری در سیاست گذاری و برنامه ریزی سلامت استان و حمایت طلبی برای به ظهور رساندن اندیشه های بدیع ذیل دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی تشکیل می گردد.

ماده ۱- تعریف :

اندیشگاه یا اتاق فکر : محلی برای گفتگوی صاحب نظران درباره موضوعات چالش زای اولویت دار بر سر راه توسعه پایدار سلامت محور استان است . اتاق فکر دانشگاه علوم پزشکی استان نهادی است وابسته به دانشگاه که در پیوند با دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه فعالیت می کند . دبیرخانه مسئول تأمین منابع انسانی ، مالی و تدارکاتی مورد نیاز اتاق فکر است .

اندیشه : پیشنهاد فردی صاحب نظر یا دارای تجربه که چون به کارگرفته شود نتیجه ی آن حل مشکلات و مسائل مرتبط با سلامت ، تغییر در روش های منتهی شونده به سلامت مردم و محیط ، کمک به توسعه و ارتقای سلامت یا نوعی خلاقیت و نوآوری در نظام سلامت استان خواهد بود . هر اندیشه باید به چند پرسش مهم پاسخ دهد : چه کنیم ؟ چر ؟ چگونه ؟ برای چه کسانی ؟ و پیش نیاز عملی شدن این اندیشه چیست ؟

موضوعات اولویت دار : در راستای سلامت همه جانبه استان ، موضوعات چالش زا توسط دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه تعیین و توسط اعضای اتاق فکر اولویت بندی می شود تا همه بتوانند اندیشه های خود را در ارتباط با آنها مطرح سازند و در نشست های اندیشگاه در باره آنها گفتگو و ارایه طریق شود .

گزارش موضوعی : در پایان بحث درباره هر موضوع خاص ، گزارشی تنظیم می شود که دست کم موارد زیر را در خود دارد : عنوان موضوع ، هدهغ و تاریخ جلسه یا جلسات مربوط ؛ مخاطبان و شرکت کنندگان ؛ شواهد و تحلیل وضعیت شامل وضعیت کنونی در قیاس با گذشته و روند آن ، نتیجه به دست آمده از گفتگو درباره موضوع مورد بحث و گام های پیش بینی شده برای بعد .

حمایت طلبی: به معنای در میان گذراندن نتایج کار اتاق فکر با سیاست گزاران ، توجیه مستدل ضرورت عمل کردن به فکر پیشنهادی و چانه زنی (Lobbying) برای تحت تأثیر قرار دادن روند های حقوقی ، قانون گذاری و نگرش هاست . محقق حمایت طلب ، به تبع پشتوانه سازمانی یا علمی ویا نمایندگی جمع خاص ، نقش راهگشا یا تسریع کننده (Catalyst) در تغییر را بازی می کند و در این راه از شیوه های زیر کمک می گیرد :

- شناسایی سیاست گزاران کلیدی
- یافتن مؤثرترین راه های اثرگذاری
- آماده سازی مستندات توجیهی
- چانه زنی (Lobbying) و تبلیغ
- یاری گرفتن از حمایت رسانه ای (راسنه ها ، نشر ، کنفرانس و ملاقات ها)

ماده ۲: اهداف :

۱. برقراری ارتباط با صاحبان فرایندهای ناظر بر سلامت در بخش سلامت یا دیگر بخش های توسعه ،
۲. اعلام موضوع های اولویت دار که باید درباره آن ها اندیشه شود ،
۳. دریافت اندیشه ها درباره موضوعات اعلام شده
۴. فراهم آوردن فهرستی دسته بندی شده از اندیشه ،
۵. سرانجام حمایت طلبی برای کاربردی ساختن اندیشه ،

ماده ۳- ارکان :

اتاق فکر زیر نظر دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه فعالیت می کند و توسط میثولی که به پیشنهاد دبیرخانه و با حکم رئیس دانشگاه به این سمت گمارده خواهد شد، اداره می شود. لازم است حداقل یکی از کارشناسان دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه با مسئول اتاق فکر جهت پیگیری امور همکاری نماید.

ماده ۴ - ۱- برقراری ارتباط : برای برقراری بیشترین ارتباط میان اتاق فکر و همه صاحبان اندیشه باید روز و ساعت جلسات هم اندیشی اتاق فکر ، مکرر به اطلاع همه آنان که در درون بخش یا در دیگر بخش های توسعه آماده نشر اندیشه های خویش اند برسد ؛ جلسات هم اندیشی اتاق فکر دست کم نخستین سال فعالیت آن به روی همگان باز باشد، جلسات به نوعی اداره شود که همگان فرصت بیان بیابند؛ و اندیشه ها بدون نقد و ارزیابی در جلسه ، به درستی یادداشت شود.

باید به همگان اعلام داشت که اولاً توجه به اندیشه های آنان الزاماً نیازمند حضورشان در جلسات اتاق فکر نیست و فرستادن نظرات مکتوب نیز همان اثر را خواهد داشت ؛ و ثانیاً اندیشه ی طرح شده مراحل را پشت سر می گذارد که الزاماً ممکن است به درجه حمایت طلبی یا کاربردی شدن نرسد.

گذشته از این که با این شیوه از دست درکاران اجرا نظرخواهی می شود ، از اتاق فکر انتظار می رود از راه دست زدن به تحقیق و مطالعه مستمر نیز امکان دست یافتن به اندیشه های گره گشا را از دست ندهد .

ماده ۴-۲- دستع بندی اندیشه ها : اندیشه های پیشنهاد شده به اتاق فکر یا آنچه از دیگر راه ها به دست می آید بنا به طبیعت و پیچیدگی اندیشه در یکی از چهار دسته زیر قرار می گیرد :

- اندیشه ای که از آن می توان برای حل مشکلی ملموس استفاده کرد .
- اندیشه ای که تغییر در روش های جاری را در خود دارد .
- اندیشه ای حاصل از آن توسعه کلی یا ارتقای سلامت مردم است .
- اندیشه ای از نوع فکر بکر و نو آور

بسیار خوشایند خواهد بود اگر اندیشه ای نو آور از اندیشگاه استان چنان جایگاهی بیابد که نه فقط در استان که در مقیاس کشوری نیز باره ای اثرگذار باشد، اما اتاق فکر استان الزاماً با پیشنهاد های نو آور و بی سابقه نیست که شناخته می شود . به عبارت دیگر جای غبن نخواهد بود اگر هیچ فکر بکری پیشنهاد نشود اما هر سال ده ها اندیشه ی مقبول ، به حل مشکلات ، تغییر مؤثر در روش ها یا توسعه سلامت و رفاه مردم استان بینجامد .

ماده ۴-۳- تدوین شناسنامه : اتاق فکر پس از غربال کردن پیشنهادها و اندیشه ها از نظر اعتبار و امکان پذیری ، برای هر اندیشه مقلول شناسنامه ای فراهم می آورد که در آن خاستگاه اندیشه (فرد یا منبع مطالعه) ، زمان دست یافتن به اندیشه و کاری که قرار است درباره آن صورت گیرد (قرار گرفتن در اولویت حمایت طلبی ، سفارش تحقیق ، طرح در جلسات بعدی اتاق و ...) مشخص می شود .

ماده ۴-۴- بازخورد مکتوب : بازخورد مکتوب و درخور به همه اشخاص حقیقی که اندیشه خود را با اتاق فکر در میان گذارده اند می بایست از کارهای ثابت اتاق فکر در برابر صاحبان اندیشه باشد.

ماده ۴-۵- حمایت طلبی برای کاربردی شدن اندیشه : کاربردی کردن اندیشه از وظایف بخشی دیگر در دانشگاه است . اندیشگاه تنها انتظار می رود برای کاربردی شدن نتایج کار خویش ، حمایت طلبی کند .

اندیشگاه در ساختار برنامه جامع سلامت استان و دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی ، نقش مشورتی در تولید اندیشه های خلاق ، نوآور و کاربردی دارد و از منظر جایگاه ، بازوی فکر دبیرخانه را تشکیل می دهد .

ماده ۵ - شیوه برگزاری جلسات هم اندیشی :

جلسات هم اندیشی برای کسب اندیشه های پیشنهادی است که با دعوت عام از همه ی صاحبان اندیشه و دست درکاران اجرایی شکل می گیرد. جلسات هم اندیشی ممکن است در سال اول فعالیت اتاق هر سه ماه یک بار و در سال های بعدی با تواتر کمتر - مثلاً هر شش ماه - برگزار می شود.

در سال نخست فعالیت ، اندیشگاه با اعلام قبلی موضوع یا موضوع های در اولویت ، از همه صاحبان تجربه و فکر در دانشگاه علوم پزشکی و دیگر بخش های توسعه دعوت عام به عمل می آورد تا با حضور در جلسه هم اندیشی اتاق فکر اندیشه های خود را در میان گذارند.

در همه جلسات ، رعایت اصول برگزاری جلسات مؤثر (داشتن آمادگی کافی ، تنظیم دانش پایه ی مرتبط با موضوع ، داشتن هدف مشخص و اداره منطقی جلسه و رعایت نوبت و زمان) ضرورت دارد .

به منظور تعیین روال برگزاری جلسات ، اعضای شورای هماهنگی دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی در یکی از جلسات خود موضوعات زیر را در دستور کار قرار می دهند و درباره آنها تصمیم روشن می گیرند؛ شیوه امکان سنجی و معیار های اولویت بندی اندیشه ها ، روال تعیین تکلیف اندیشه ها ، شیوه و فرم تدوین شناسنامه اندیشه ، شیوه تحلیل ذینفعان هر اندیشه ، روش مدون دست یافتن به اندیشه ها (از اشخاص و از متون)، شیوه تهیه بانک اطلاعاتی از اندیشه ها ، شیوه بازخورد دادن به اشخاص حقیقی ارائه کننده اندیشه ، روش شناسایی خبرگان و شیوه دعوت از آنان برای حضور در جلسات ، معیار ها و چارچوب ارجاع موضوع به استگاه تحقیقاتی ، روال تدوین برنامه حمایت طلبی برای اندیشه های مقبول ، شیوه اجرای حمایت طلبی تا دست یافتن به نتیجه ، روال ارزیابی و مستند ساختن نتایج حاصل از کاربرد هر اندیشه در عمل ، جزئیات شیوه تشکیل جلسات عادی و جلسات هم اندیشی ، تدوین گزارش جلسات ، تنظیم گزارش های موضوعی ، شکل و محتوای گزارش سالانه اتاق فکر و همچنین شیوه پرداخت حق حضور در جلسه ، حق نظردهی یا اندیشه پردازی ، حق بهره وری معنوی و مادی و روش قانونمند تشویق اندیشه پردازان .

شکل گیری و گردش کار اندیشگاه استان به شرح زیر پیش بینی می شود :

۱. دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه ، رئیس اتاق فکر را برای صدور حکم به رئیس دانشگاه پیشنهاد می کند.
۲. دبیرخانه ، مقدمات تشکیل جلسات اندیشگاه را فراهم می آورد.
۳. نخستین جلسات اتاق فکر به تنظیم کار ها و تعیین گردش کار و استاندارد ها اختصاص می یابد.
۴. سامانه اندیشگاه در پرتال دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه جهت مراجعه و ثبت ایده ایجاد شود.

۵. هم زمان با نخستین جلسات اتاق فکر ، دبیرخانه فهرست موضوع های اولویت دار و چالش زا را که دستمایه کار اتاق فکر خواهد بود تنظیم می کند و در اختیار رئیس دانشگاه قرار می دهد.
۶. انتظار می رود اتاق فکر پس از شکل گیری و گرفتن تصمیم های کلی ، با برگزاری نخستین جلسه هم اندیشی و اعلام چند موضوع چالش زای در اولویت از همگان برای همفکری و همکاری با دانشگاه و اعلام نظرات خود دعوت کند.
۷. رئیس اندیشگاه در شورای هماهنگی دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه یکی از موضوعات چالش زا را در دستور بحث قرار می دهد تا با نظر اعضای شورای هماهنگی درباره آن گفتگو و تعیین تکلیف شود(کفایت بحث و تصمیم به تهیه گزارش موضوعی ، ضرورت ادامه گفتگو در نشست بعدی اندیشگاه ، تقسیم کار برای بررسی بیشتر و گردآوری شواهد)
۸. دسته بندی و اولویت گذاری اندیشه هایی که شرکت کنندگان در جلسات هم اندیشی مطرح می کنند یا اندیشه هایی که ممکن است به صورت مکتوب از صاحبان نظر دریافت شود زیر نظر رئیس اندیشگاه و توسط کارشناس دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه انجام می شود.
۹. فرایند حمایت طلبی برای اندیشه های پذیرفته شده اندیشگاه توسط رئیس اندیشگاه یا با تقسیم کار در میان اعضای شورای هماهنگی دبیرخانه ساغ پیگیری می شود.
۱۰. مطالع برای گردآوری شواهد و تهیه گزارش های موضوعی و گزارش سالانه در دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی دانشگاه انجام می شود.